

ทางเลือกในการรักษามะเร็งทางเดินอาหาร ที่มีการแพร่กระจายในช่องท้อง

บทความโดย แพทย์หญิงชฎานิษฐ์ ศิริไสย

ผู้ป่วยที่มีมะเร็งแพร่กระจายในช่องท้อง มักได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งในระยะสุดท้าย ส่วนใหญ่จะได้รับการรักษาแบบประคับประคองด้วยยาเคมีบำบัดหรือการรักษาตามอาการ ผู้ป่วยมักเสียชีวิตภายในเวลา 6 เดือนหลังจากได้รับการวินิจฉัยว่ามีการแพร่กระจาย สาเหตุการเสียชีวิตเกิดภาวะขาดสารอาหารจากการดูดซึมไม่ดี หรือจากภาวะลำไส้อุดตัน

กลไกการเกิดการแพร่กระจายของมะเร็งในช่องท้อง เกิดจากมีเซลล์มะเร็งหลุดออกจากมะเร็งต้นกำเนิด และมีการไหลวนร่วมกับน้ำในช่องท้อง แล้วมีการเกาะยึดของเซลล์มะเร็งที่เยื่อช่องท้อง มีการเจริญเติบโตจนเกิดเป็นก้อนมะเร็งเล็กที่เยื่อหุ้มช่องท้อง

ทางเลือกในการรักษา

แม้ว่าการรักษาด้วยการให้ยาเคมีบำบัดทางหลอดเลือดดำ ยังคงเป็นมาตรฐานในการรักษามะเร็งที่มีการกระจายที่เยื่อหุ้มช่องท้อง แต่ผลการตอบสนองที่ไม่ดีนัก จึงมีการพัฒนาการรักษาโดยการให้ยาเคมีบำบัดทางช่องท้อง พบว่าสามารถควบคุมการกระจายที่เยื่อหุ้มช่องท้องได้ดีมากขึ้น เนื่องจากความเข้มข้นของยาสูงกว่าในหลอดเลือดถึง 30 เท่า และหากมีการรักษาร่วมกับการเพิ่มอุณหภูมิยาเคมีบำบัด จะทำให้สามารถฆ่าเซลล์มะเร็งได้ดียิ่งขึ้น และแทรกเข้าสู่เยื่อหุ้มช่องท้องได้ดีมากขึ้นด้วย ทางเลือกในการรักษาประกอบด้วย การผ่าตัด ร่วมกับการให้ยาเคมีบำบัดในช่องท้อง

1

การผ่าตัด Cytoreductive surgery หรือ CRS

จุดประสงค์เพื่อกำจัดมะเร็งที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าออกให้ได้มากที่สุดโดยให้เหลือรอยโรคน้อยกว่า 2.5 มิลลิเมตร ประกอบด้วย

- (1) การผ่าตัดอวัยวะที่เป็นมะเร็งออก
- (2) การผ่าตัดอวัยวะอื่นที่การลุกลามหรือมีมะเร็ง เช่น ลำไส้เล็ก มดลูก รังไข่ ม้าม ถุงน้ำดี
- (3) การผ่าตัดเลาะเยื่อช่องท้องที่มีการกระจายออก (peritonectomy)

2

Hyperthermic intraperitoneal chemotherapy หรือ HIPEC

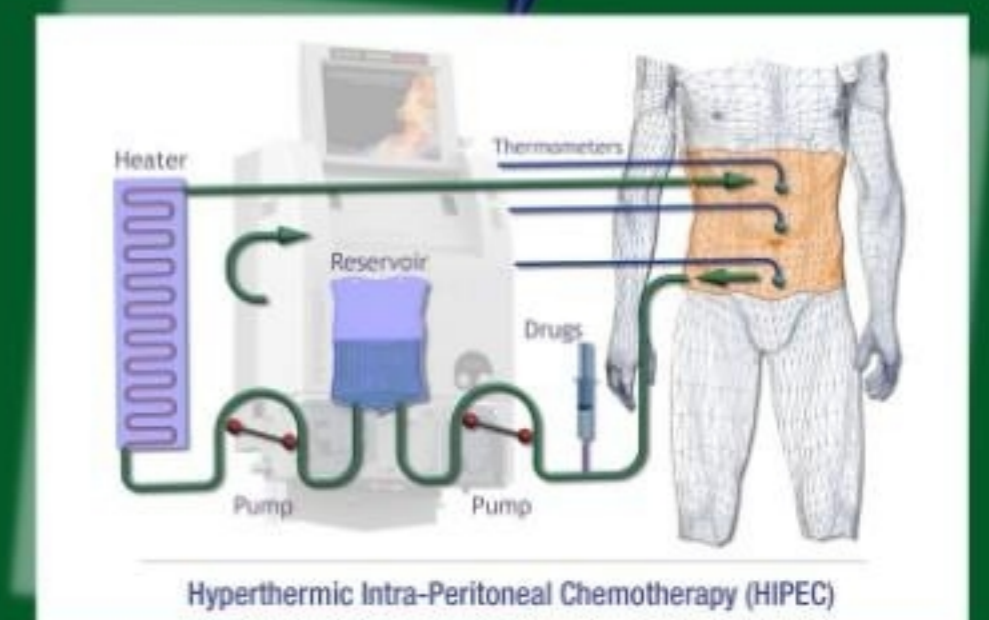
เป็นการให้ยาเคมีบำบัดอุณหภูมิ 42-43 องศาเซลเซียสในช่องท้อง ซึ่งทำหลังจากการผ่าตัด CRS เสร็จสิ้นทันที โดยการไหลเวียนสารละลายเคมีบำบัดผ่านเครื่องควบคุมอุณหภูมิ เป็นเวลานาน 60-90 นาที ซึ่งการให้ยาเคมีบำบัดด้วยวิธีนี้สามารถกำจัดเซลล์มะเร็งที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า หรือมีขนาดน้อยกว่า 2.5 มิลลิเมตรได้ดี

ผู้ป่วยที่ได้รับประโยชน์จากการรักษา ได้แก่ ผู้ป่วยที่มีมะเร็งระยะแพร่กระจายที่การแพร่กระจายจำกัด อยู่เฉพาะเยื่อช่องท้อง ไม่มีการแพร่กระจายไปยังอวัยวะนอกท้อง เช่น กระดูก ปอด หรือสมอง

ผลการรักษา

ข้อมูลจากสถาบันมะเร็งแห่งชาติ

เมื่อเทียบกับการให้ยาเคมีบำบัดทางหลอดเลือดกับการผ่าตัดและให้ยาในช่องท้อง พบว่าผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ มีชีวิตยาวนานขึ้นจาก 12 เดือน เป็น 24 เดือน
ผู้ป่วยมะเร็งกระเพาะอาหาร มีชีวิตยาวนานขึ้นจาก 6 เดือน เป็น 12 เดือน

By Corrado bellini - Own work, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=46504245>